

Σχολείο Δευτερης Ευκαιρίας
Ορεστιάδας

Σχέδιο Δράσης «Σημεία ενδιαφέροντος της πόλης μας»

Ορεστιάδα

Ορεστιάδα - Ιούνιος 2019
Σχολικό έτος 2018-2019

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή	2
1.ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ, Η ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	4
1.1 Η ίδρυση της Νέας Ορεστιάδας.....	4
1.2 Όνομα – Ιστορία	5
ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ	6
2. Θεατρικό εργαστήρι «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» Ορεστιάδας.....	6
2.1. Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	6
2.2 Η επίσκεψή μας στο Θεατρικό εργαστήρι Διόνυσος	7
3. Δημοτική βιβλιοθήκη και Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως	9
3.1 Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως	9
3.1.2 Η βιβλιοθήκη του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Αδριανουπόλεως	10
3.1.3 Η βιβλιοθήκη σήμερα	10
3.2 Δημοτική βιβλιοθήκη Ορεστιάδας	12
5. Η ιστορία του σιδηρόδρομου στην Ν. Ορεστιάδα.....	12
5.1 Σταθμοί του Orient Express.....	14
5.1.1. Κάραγατς.....	14
5.1.2. Νέα Ορεστιάδα.....	15
4. Το άγαλμα του Πατριάρχη Κυρίλλου ΣΤ΄	18
5. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ν. Ορεστιάδα	20
6. Ιστορικό και Λαογραφικό μουσείο Ορεστιάδας.....	21
7. Εθνικό στάδιο Νέας Ορεστιάδας	23
8. Κολυμβητήριο Νέας Ορεστιάδας.....	24
Οι δημιουργοί του σχεδίου δράσης.....	26
Βιβλιογραφία	27

Εισαγωγή

Οι εκπαιδευόμενοι του Σ.Δ.Ε. Ορεστιάδας, της σχολικής χρονιάς 2018-2019, του Α΄ και Β΄ κύκλου σπουδών, αποφασίσαμε να κάνουμε μία εργασία στα πλαίσια του μαθήματος Σχέδιο Δράσης (Project). Το θέμα που επιλέξαμε ήταν τα «Σημεία ενδιαφέροντος της πόλης μας», της Ορεστιάδας. Σημαντικό ρόλο στην επιλογή του θέματος έπαιξε το γεγονός ότι οι μισοί περίπου εκπαιδευόμενοι του ΣΔΕ Ορεστιάδας δεν κατάγονται, αλλά και δεν κατοικούν στην πόλη της Ορεστιάδας.

Μέσα από το σχέδιο δράσης θα μας δοθεί η ευκαιρία να επισκεφτούμε σημεία – μέρη όπου παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον, να μάθουμε για την ιστορία της πόλης μας και να γίνουμε κοινωνοί της. Φυσικά θα περιηγηθούμε και σε σύγχρονα μέρη που φανερώνουν τον εκσυγχρονισμό της πόλης.

Μέσα από το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης επιδιώκουμε να αποκτήσουμε γνώσεις, ικανότητες και να βελτιώσουμε τις δεξιότητές μας, δουλεύοντας δημιουργικά.

Χωριστήκαμε σε 3 ομάδες, κάναμε ανάθεση εργασιών, οργανώσαμε τους φακέλους μας και δουλέψαμε μεθοδικά και δημιουργικά υπό την επίβλεψη και τις συμβουλές των υπεύθυνων εκπαιδευτών μας. Συζητήσαμε για τα σημεία που παρουσιάζουν ενδιαφέρον στην πόλη μας, αναζητήσαμε πληροφορίες στο διαδίκτυο και τέλος ορίσαμε ένα χρονοδιάγραμμα επισκέψεων. Ήρθαμε σε επαφή με τους εκάστοτε υπευθύνους – αρμοδίους και αρχίσαμε τις περιηγήσεις στην πόλη της Ορεστιάδας.

Η κυρία Βικτωρία Τσονίδου επισκέφτηκε το σχολείο μας και μοιράστηκε μαζί μας τις γνώσεις της για την ιστορία και την ίδρυση της Νέας Ορεστιάδας μέσα από το σπάνιο και πλούσιο φωτογραφικό υλικό που διαθέτει.

Επισκεφτήκαμε το Ιστορικό και Λαογραφικό μουσείο, όπου ο Κύριος Πασχάλης Μαυρίδης μας ξενάγησε και μας βοήθησε στην έρευνά μας. Κατά την επίσκεψή μας στη δημοτική βιβλιοθήκη συναντήσαμε τον κύριο Γιώργο Ριζιώτη. Μας ξενάγησε στην εντυπωσιακή βιβλιοθήκη του Φιλεκαπαιδευτικού Συλλόγου Ανδριανουπόλεως και μας ενημέρωσε για τη δράση του. Περπατήσαμε μαζί του στην πλατεία της πόλη και σταθήκαμε στο άγαλμα του πατριάρχη Κυρίλλου ΣΤ΄, στον παλιό και νέο σιδηροδρομικό σταθμό της πόλης και μας μίλησε για την ιστορία τους.

Δεν θα μπορούσαμε να παραλείψουμε τα σημεία ενδιαφέροντος που συσχετίζονται με τον αθλητισμό. Στο Εθνικό στάδιο της Νέας Ορεστιάδας συναντήσαμε τον κύριο Χρήστο Χρηστούδη, ο οποίος μας μίλησε για την ιστορία του σταδίου της πόλης. Τέλος, επισκεφτήκαμε το κολυμβητήριο της Νέας Ορεστιάδας και μάθαμε για τους ομίλους που φιλοξενεί, τα αθλήματα και τα δρώμενα.

1.ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ, Η ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1 Η ίδρυση της Νέας Ορεστιάδας

Η Ορεστιάδα ή Νέα Ορεστιάδα είναι πόλη η οποία βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του νομού Έβρου στη Θράκη και αποτελεί έδρα του ομώνυμου δήμου. Αποτελεί το βορειότερο αστικό κέντρο της Ελλάδας. Απέχει (οδικά) 905 χλμ. από την Αθήνα, 406 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη και 109 χλμ. από την Αλεξανδρούπολη. Επίσης, βρίσκεται 265 χλμ. βορειοδυτικά της Κωνσταντινούπολης και μόλις 28 χλμ. νότια της Αδριανούπολης. Έχει 18.426 κατοίκους (2011) και είναι η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη του νομού μετά την Αλεξανδρούπολη. Παράλληλα, είναι η έκτη σε πληθυσμό πόλη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Η Νέα Ορεστιάδα είναι η νεότερη πόλη της Ελλάδας αφού ιδρύθηκε μόλις το 1923, από Έλληνες πρόσφυγες που κατάγονταν από την Αδριανούπολη και κυρίως από το προάστιό της Καραγάτς ύστερα από τη Συνθήκη της Λοζάνης.

Το Καραγάτς το 1920, μετά την απελευθέρωση της Θράκης από τον ελληνικό στρατό, μετονομάστηκε σε Ορεστιάδα και παραχωρήθηκε στην Ελλάδα μαζί με ολόκληρη τη Δυτική Θράκη και το μεγαλύτερο τμήμα της Ανατολικής Θράκης με τη Συνθήκη των Σεβρών (10.08.1920). Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και την Ανακωχή των Μουδανιών (Οκτώβριος 1922), οι Δυτικές Δυνάμεις έδωσαν την Ανατολική Θράκη στην Τουρκία και ο ελληνικός στρατός υποχρεώθηκε να την εγκαταλείψει μέσα σε 15 μέρες. Ως σύνορο μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας ορίστηκε αρχικά ο ποταμός Έβρος. Συνεπώς η Αδριανούπολη που βρίσκεται ανατολικά του Έβρου ανήκε πλέον στους Τούρκους, το Καραγάτς όμως, που βρίσκεται δυτικά του Έβρου παρέμενε στην Ελλάδα. Καθώς η Ανατολική Θράκη εκκενώθηκε από τον ελληνικό πληθυσμό της. Αρκετοί κάτοικοι της Αδριανούπολης κατέφυγαν στο γειτονικό προάστιό της, το Καραγάτς, στην άλλη όχθη του ποταμού (τη δυτική και ελληνική), με την ελπίδα πως κάτι θα άλλαζε και θα επέστρεφαν πιο εύκολα στα σπίτια τους.

Όμως στη συνδιάσκεψη της Λοζάνης οι Άγγλοι με βασικό αντιπρόσωπο τον υπουργό εξωτερικών Κέρζον (Curzon), οι Γάλλοι με τον πρωθυπουργό Πουανκαρέ και οι Ιταλοί με τον πρωθυπουργό Μουσολίνι, υπέκυψαν στην απαίτηση του Τούρκου Ισμέτ πασά (Ινονού), βουλευτή Αδριανούπολης, που ζητούσε από την Ελλάδα ως αποζημίωση 4 δισεκατομμύρια χρυσά φράγκα, το μισό πολεμικό και

εμπορικό ελληνικό στόλο, να φύγει το Οικουμενικό Πατριαρχείο από την Κωνσταντινούπολη και να γίνει δημοψήφισμα στη Δυτική Θράκη. Στην αντίδραση του Ελευθέριου Βενιζέλου, το Μάιο του 1923, ο Γάλλος στρατηγός Μαυρίκιος Πελλέ προτείνει: «Αφού η Ελλάδα δεν μπορεί να πληρώσει, να παραχωρηθεί η παλιά Ορεστιάδα - Καραγάτς στους Τούρκους». Η πρότασή του έγινε αποδεκτή. Το Καραγάτς με τα χωριά Μπόσνα και Ντεμερντές, δόθηκε στους Τούρκους για στρατιωτικούς και οικονομικούς λόγους και για να έχει η Αδριανούπολη σιδηροδρομικό σταθμό. Οι 17.000 Έλληνες κάτοικοι του τριγώνου του Καραγάτς μάθανε για την παραχώρησή του στις 27 Μαΐου 1923. Η εγκατάλειψη της παλιάς Ορεστιάδας άρχισε από τον Ιούλιο του 1923 και στις 15-9-1923 και ώρα 10:20, παραδόθηκε στους Τούρκους. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και τη συνθήκη της Λωζάννης οι Έλληνες εγκατέλειψαν οριστικά την Αδριανούπολη.

Στις 4 Ιουνίου 1923, επιτροπή που σχηματίστηκε την προηγούμενη μέρα σε κοινή σύσκεψη των κατοίκων της παλιάς Ορεστιάδας-Καραγάτς, πήγε 17 χιλιόμετρα νοτιότερα, στην ακατοίκητη αγροτική τοποθεσία Κουμ-Τσιφλίκ (Αμμώδες Τσιφλίκι), για να δει αν μπορεί να δημιουργηθεί μια καινούρια πόλη. Ο Μητροπολίτης Πολύκαρπος, ήταν ο επικεφαλής της επιτροπής που είχε συσταθεί. Ο τόπος κρίθηκε κατάλληλος και αρχικά μεταφέρθηκαν 900 οικογένειες. Στις 12 Αυγούστου 1923, έγιναν τα εγκαίνια της νέας πόλης που ονομάστηκε Νέα Ορεστιάς και αργότερα Νέα Ορεστιάδα για να θυμίζει την παλιά Ορεστιάδα, το Καραγάτς. Ο αγιασμός των εγκαίνιων της νέας πόλης έγινε τον Αύγουστο του 1923 από τον Μητροπολίτη Αδριανουπόλεως (και για λίγο Ορεστιάδας) Πολύκαρπο με την παρουσία του Γενικού Διοικητή της Θράκης Σπύρου Δάσιου. Η 11η Διλοχία Μηχανικού χάραξε σύμφωνα με το σχέδιο τους δρόμους και τις πλατείες της νέας πόλης, αλλά συνέβαλε και στη διάνοιξη των δρόμων και στην ανέγερση των δημοσίων οικημάτων για τις διάφορες Δημόσιες

1.2 Όνομα – Ιστορία

Η Ορεστιάδα είναι μια πόλη που ιδρύθηκε μόλις το 1923, αλλά οι κάτοικοί της θέλουν να υπερηφανεύονται πως είναι οι φύλακες μιας παράδοσης που χάνεται μέσα στην αχλή του μύθου του Ορέστη.

Η νέα πόλη αποφασίστηκε να ονομασθεί "Νέα Ορεστιάς". Αργότερα το δημοτικό συμβούλιο Ορεστιάδας, αποφάσισε η σφραγίδα του Δήμου να έχει ως έμβλημα την Ιφιγένεια, συμβολίζοντας τη θυσία της παλιάς Ορεστιάδας για το συμφέρον της πατρίδας.

Σύμφωνα με την παράδοση, όταν ο Ορέστης σκότωσε τη μητέρα του, την Κλυταιμνήστρα, κυνηγημένος από τις Ερινύες, πήγε στο Μαντείο το οποίο τον συμβούλεψε να λουστεί στη συμβολή τριών ποταμών. Ο Ορέστης λούστηκε στη συμβολή των ποταμών, Άρδα, Έβρου και Τόνζου και απαλλάχθηκε

από τις Ερινύες. Σε ανάμνηση της θεραπείας του ίδρυσε την Ορεστιάδα, την μετέπειτα Ουσκουδάμα, που ήταν η πρωτεύουσα της θρακικής φυλής των Οδρυσών. Το 127 π.Χ. ονομάστηκε Αδριανούπολη προς τιμή του Ρωμαίου αυτοκράτορα Αδριανού.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΜΑΣ

2. Θεατρικό εργαστήρι «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» Ορεστιάδας

Στη Νέα Ορεστιάδα, από το 1988 λειτουργεί αδιάκοπα το Θεατρικό Εργαστήρι Ν. Ορεστιάδας που αρχικά δημιουργήθηκε από την Κινηματογραφική Λέσχη της πόλης και από το 1996 έως τον Απρίλιο του 2004 αποτελούσε τμήμα της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Ν. Ορεστιάδας. Στη συνέχεια (τον Απρίλιο του 2004) οι άνθρωποι του Θεατρικού Εργαστηρίου Ν. Ορεστιάδας, προχώρησαν σε νέες δημιουργικές κινήσεις ιδρύοντας τον ΔΙΟΝΥΣΟ, που με τη νομική μορφή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρίας και έδρα την πόλη της Ν. Ορεστιάδας, αναπτύσσει την πρότυπη και πολύπλευρη δράση του στους τομείς της Τέχνης και του Πολιτισμού.

Ο «ΔΙΟΝΥΣΟΣ» αποτελεί σημείο αναφοράς για τα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής, υπηρετώντας την ελεύθερη καλλιτεχνική έκφραση κυρίως μέσα από την εθελοντική πρωτοβουλία και προσφορά. Φυσικά το υπάρχον Θεατρικό Εργαστήρι της Ν. Ορεστιάδας αποτελεί το "θεμέλιο λίθο" στη δραστηριότητα του ΔΙΟΝΥΣΟΥ.

2.1. Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου

Τα ΕΙΚΟΣΙ χρόνια του γιορτάζει φέτος το Πανελλήνιο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου στη Νέα Ορεστιάδα Έβρου, το οποίο διοργανώνεται στο ανοιχτό θέατρο της πόλης, από το Θεατρικό Εργαστήρι Νέας Ορεστιάδας ΔΙΟΝΥΣΟΣ, σε συνδιοργάνωση και φέτος με το Δήμο Ορεστιάδας και τοπικούς φορείς.

Το καταξιωμένο πλέον Φεστιβάλ, έχει αγκαλιαστεί θερμά από τους κατοίκους της ακριτικής περιοχής και συνεχίζει τόσα χρόνια αδιάκοπα να δίνει βήμα έκφρασης στους ερασιτέχνες του θεάτρου όλης της χώρας.

Το Φεστιβάλ είναι διαγωνιστικό και απευθύνεται σε ερασιτεχνικά θεατρικά σχήματα από όλη την Ελλάδα (θεατρικές ομάδες ενηλίκων από δήμους, συλλόγους, πανεπιστήμια και κάθε πολιτιστικό φορέα της χώρας), για όλα τα είδη θεάτρου εκτός αρχαίου δράματος και παιδικού θεάτρου.

Η κριτική αποτελείται από καταξιωμένους ηθοποιούς, ενώ κάθε χρόνο υπάρχει ένας τιμώμενος καλλιτέχνης. Μεταξύ άλλων έχουν παραβρεθεί στο φεστιβάλ οι: Γρηγόρης Βαλτινός, Ζωή Λάσκαρη, Γιάννης Στάνκογλου, Αντιγόνη Γλυκοφρύδη, Ντίνα Κώνστα, Αντώνης Θεοδωρακόπουλος, Άννα Κουρή, Χρήστος Σιμαρδάνης, Γιάννης Βογιατζής, Νεφέλη Ορφανού, Σπύρος Φωκάς κ.α. Ενώ για περισσότερα από 15 χρόνια την παρουσίαση της εκδήλωσης έχει αναλάβει ο κύριος Αλέξης Κωστάλας. Καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ, ηθοποιός και σκηνοθέτης είναι ο ταλαντούχος κύριος Άκης Τσονίδης.

Σε μία κίνηση μεγαλύτερης εξωστρέφειας του Φεστιβάλ, από το 2012 έχει καθιερωθεί η μετάβαση στην Αθήνα των τριών βραβευμένων παραστάσεων, συνοδεία του διοργανωτή ΔΙΟΝΥΣΟΥ, οι οποίες παρουσιάζονται σε κεντρικό θέατρο στην πρωτεύουσα ώστε να έχουν την ευκαιρία και οι θεατρόφιλοι του Κέντρου να γνωρίσουν το Φεστιβάλ και τη σημαντική ερασιτεχνική θεατρική δημιουργία της Περιφέρειας. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται την τελευταία Κυριακή του Αυγούστου και διαρκεί μία εβδομάδα.

2.2 Η επίσκεψή μας στο Θεατρικό εργαστήρι Διόνυσος

Στα πλαίσια του σχεδίου δράσης, επισκεφτήκαμε το θεατρικό εργαστήρι «Διόνυσος» Ορεστιάδας. Μας υποδέχτηκε και μας ξενάγησε στο χώρο ο κύριος Άκης Τσονίδης, καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ, ηθοποιός και σκηνοθέτης. Είχαμε την χαρά να ξεναγηθούμε σε όλους τους χώρους του εργαστηρίου. Στο βεστιάριο είχαμε την τιμή να δούμε τα ρούχα που χάρισε πριν λίγα χρόνια η αείμνηστη Ζωή Λάσκαρη.

Στην αίθουσα προβολών του θεατρικού εργαστηρίου είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε ένα συγκλονιστικό ντοκιμαντέρ - ντοκουμέντο, με τον τίτλο «*Ιχνη*» που αφορά τους αγνοούμενους από την Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο το 1974 και στη συνέχεια να κάνουμε μία αποκαλυπτική και αναλυτική συζήτηση με την υπεύθυνη της Έρευνας και Παραγωγής του ντοκιμαντέρ, δημοσιογράφο κυρία Σοφία Ιορδανίδου, Καθηγήτρια Επικοινωνίας και Νέας Δημοσιογραφίας του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η επαφή μας με το θεατρικό εργαστήρι «*Διόνυσος*» δεν σταμάτησε εδώ, καθώς ανανεώσαμε το ραντεβού μας λίγες μέρες αργότερα όπου απολαύσαμε τη θεατρική παράσταση «*Οι Γερμανοί ξανάρχονται*» των Αλέκου Σακελλάριου & Χρήστου Γιαννακόπουλου σε σκηνοθεσία Άκη Τσονίδη.

Θεατρικό Εργαστήρι Νέας Ορεστιάδας

Διεύθυνση: Ορέστου 76, Ορεστιάδα 682 00

Τηλέφωνο: 2552 028280

3. Δημοτική βιβλιοθήκη και Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως

3.1 Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως

Ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως (ΦΣΑ) ιδρύθηκε στις 14 Ιανουαρίου 1872 στην τουρκοκρατούμενη Αδριανούπολη, με σκοπό την συμβολή του στην εθνική, κοινωνική και πνευματική ανάπτυξη της Αδριανούπολης και των περιχώρων της. Από την ίδρυσή του υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους και σπουδαιότερους ελληνικούς συλλόγους της Ανατολικής Θράκης. Στα χρόνια που ακολούθησαν μέχρι την απελευθέρωση της Αδριανούπολης το 1920 αλλά και την εθνική τραγωδία του 1922 βοήθησε στη βελτίωση της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτήριων, ίδρυσε νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία σε όλα τα προάστια,

χορήγησε βιβλία και άλλα βοηθήματα και κατέβαλε τα έξοδα φοίτησης πολλών μαθητών από όλη τη Θράκη.

Ο ΦΣΑ απέκτησε ευπρεπές κτίριο με αναγνωστήρια, φιλαρμονικό τμήμα, διοργάνωνε διαλέξεις, ενδιαφέρθηκε για τη συγκέντρωση αρχαιολογικών ευρημάτων, την ανεύρεση και συγκέντρωση αρχαίων και βυζαντινών χειρογράφων και τη συλλογή σπανίων νομισμάτων. Συνεργάστηκε με το ελληνικό προξενείο στον αγώνα κατά της σλαβικής προπαγάνδας στη Θράκη και λειτούργησε ως ενδιάμεσος κρίκος μεταξύ του ελληνικού κράτους και φορέων, των προξένων και διπλωματών, της εκκλησίας και των τοπικών κοινωνιών. Γενικά ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος Αδριανουπόλεως, διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στα εθνικά ζητήματα των Θρακών. Τα έσοδα του ήταν από συνδρομές των μελών του και δωρεές.

3.1.2 Η βιβλιοθήκη του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Αδριανουπόλεως

Η πολυτιμότερη πνευματική κληρονομιά και το σπουδαιότερο επίτευγμα και δημιουργήμα του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Αδριανουπόλεως υπήρξε η Βιβλιοθήκη του η οποία συνδέει το ιστορικό παρελθόν των Αδριανουπολιτών και ευρύτερα των Θρακών με τη σύγχρονη παρουσία τους στο Ελληνικό Κράτος. Αποτελεί πνευματική θρακική κληρονομιά στους ξεριζωμένους μετά το 1923 πρόσφυγες

Το 1880 η αποθήκη της Βιβλιοθήκης περιελάμβανε μόνο 1228 σχολικά εγχειρίδια και 77 συγγράμματα. Το 1887 προστέθηκαν στον βασικό πυρήνα της βιβλιοθήκης 2204 τόμοι από προσφορές και δωρεές των ευεργετών της, που συνεχίστηκαν και κατά τα χρόνια που ακολούθησαν. Το 1905 η Βιβλιοθήκη καταστράφηκε από πυρκαγιά, αλλά ανασυγκροτήθηκε από το 1906 και μετά, μέχρι το 1922, οπότε η Αδριανούπολη εκκενώθηκε από τον ελληνικό στρατό και πληθυσμό.

3.1.3 Η βιβλιοθήκη σήμερα

Το διάστημα 1994-95 με τη φροντίδα της τότε Προέδρου του ΦΣΑ κ. Μαρίτσας Παρασκευοπούλου, έγινε η πρώτη ουσιαστική καταγραφή των βιβλίων της Βιβλιοθήκης και η θεματική ταξινόμησή τους από τον καθηγητή ιστορίας του ΑΠΘ Κ. Βακαλόπουλο ως ακολούθως:

660 Ιστορικά	409 Θεολογικά
1703 Φιλολογικά	162 Ιατρικά
569 Φυσικομαθηματικά	35 Καλλιτεχνικά
560 τεύχη Εφημερίδες και Περιοδικά	26 Νομικά

Στη βιβλιοθήκη του ΦΣΑ φυλάσσονται σήμερα συνολικά περίπου 5000 βιβλία από τα οποία 3000 περίπου είναι παλαιά και 2000 νεότερα.

Συστηματική καταγραφή, ταξινόμηση και συντήρηση των βιβλίων έγινε κατά το διάστημα 2001-2004 από το σχετικό τμήμα της Βιβλιοθήκης της Κρήτης με την οικονομική υποστήριξη της Βουλής των Ελλήνων, η οποία στα πλαίσια εορτασμού του έτους 2000 ως έτος της Θράκης και με πρωτοβουλία του Προέδρου της κ. Α. Κακλαμάνη, χορήγησε για το σκοπό αυτό σημαντικό ποσό των 160,000euro (54,000,000 δρχ)

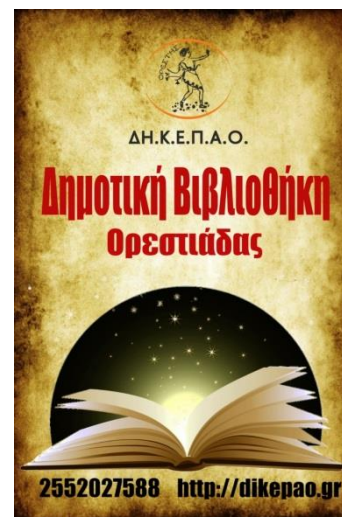
Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Κρήτης πραγματοποίησε επίσης την ψηφιοποίηση 1230 βιβλίων που ανήκουν στον σύλλογο μας. Η ψηφιοποίηση των βιβλίων αυτών, μαζί με την ηλεκτρονική καταλογράφηση που πραγματοποιήθηκε, κρίθηκε αναγκαία γιατί διέσωζε ψηφιακά ένα εξαιρετικά ταλαιπωρημένο έντυπο υλικό με μέγιστη σημασία. Δημιουργήθηκε έτσι μια ψηφιακή βιβλιοθήκη με δυνατότητα πρόσβασης μέσω διαδικτύου, που συγκροτημένα ξετυλίγει την εκπαιδευτική ιστορία του Ελληνισμού της Αδριανούπολης από τα χρόνια του Ελληνικού Διαφωτισμού μέχρι και το 1922

3.2 Δημοτική βιβλιοθήκη Ορεστιάδας

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη λειτουργεί από το 1962, ενώ από το 1997 ανήκει στη ΔΗ.Κ.Ε.Π.Α.Ο. Ένας κρυμμένος θησαυρός στην καρδιά της Ορεστιάδας. Με 27,478 τίτλους και 8,339 μέλη. Η Βιβλιοθήκη έχει σαν στόχο τη διάθεση της ανάγνωσης, τη δημιουργία μελλοντικών φίλων του βιβλίου, την αισθητική και κοινωνική διαπαιδαγώγηση, την ψυχαγωγία και το κέντρισμα της φαντασίας καθώς και την ανάπτυξη του ερευνητικού και κριτικού πνεύματος. Από το 2006 στο χώρο της βιβλιοθήκης λειτουργεί και το Δημόσιο Κέντρο Πληροφορικής αποτελούμενο από τρεις Η/Υ με δυνατότητα πλοήγησης στο Διαδίκτυο, αναζήτησης πληροφοριών σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, προσβάσεις στον κατάλογο της βιβλιοθήκης από τους χρήστες της, με σκοπό της εξοικειώσεως τους με την βιβλιοθήκη, τις νέες τεχνολογίες και την πρόσβαση στις υπηρεσίες πληροφόρησης.

Ανακαλύψτε το περιεχόμενο της βιβλιοθήκης ηλεκτρονικά στο: <https://orestiadalib.openabekt.gr>

Διεύθυνση: Ευριπίδου 65 Τηλ. Επικοινωνίας: 2552027588

5. Η ιστορία του σιδηρόδρομου στην Ν. Ορεστιάδα

Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της σύγχρονης εποχής είναι η ταχύτητα και η οικονομία της μετακίνησης. Παλαιότερα, οι κοινωνίες ήταν απομακρυσμένες, οι φυλετικές διαμάχες τονωνόταν από την απουσία μέσων για εύκολη και συχνή επικοινωνία. Το εμπόριο ήταν σε στασιμότητα, όπως επίσης και η πνευματική πρόοδος. Οι σιδηρόδρομοι κατόρθωσαν να δώσουν ζωή σε περιοχές όπου δεν υπήρχε, να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του εμπορίου, να διαδώσουν τον πολιτισμό και να διαλύσουν τις έχθρες μεταξύ των λαών. Κανένα μέρος της Αφρικής δεν έχει γνωρίσει πιο διαρκή αιματοχυσία από αυτό της περιοχής της Ευρώπης, όπου Σλάβοι, Βούλγαροι, Έλληνες, Βλάχοι και Τούρκοι είχαν για πολλές γενιές έντονες διαμάχες, άλλες φορές για θρησκευτικούς και άλλες για φυλετικούς λόγους. Το τρένο κατάργησε φυσικές και πολιτιστικές αποστάσεις χτίζοντας μια γέφυρα μεταξύ της Ευρώπης και της Ανατολής. Η μετακίνηση βέβαια ανάμεσα στις πόλεις ήταν δύσκολη, καθώς υπήρχαν προβλήματα με την ασφάλεια των επιβατών αλλά και το κλείσιμο των συνόρων. Ωστόσο, η διαδρομή Παρίσι - Κωνσταντινούπολη, με το διάσημο τρένο αποτελούσε το ρομαντικό δρόμο γι' αυτούς που δεν ήθελαν μια

επισκεφτούν την Κωνσταντινούπολη. Έτσι, στην Ευρώπη το τρένο Venice Simplon Orient Express έγινε σημείο αναφοράς για την υπεροχή του στα ταξίδια με τρένο.

Επίσης το τρένο μετέφερε αλληλογραφία και συγκεκριμένα, διπλωματική αλληλογραφία. Προς το τέλος της εποχής του, το διάσημο αυτό τρένο μετέφερε μόνο κάποιους διπλωμάτες και ιδίως αυτούς που συνόδευαν διπλωματικές βαλίτσες και σταματούσε και στα πλέον φτωχά ελληνικά χωριά.

Η ιστορία του Νομού Έβρου και κυρίως της πόλης της Αδριανούπολης και της Νέας Ορεστιάδας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το σιδηρόδρομο. Στην παλαιά Ορεστιάδα (Κάραγατς) βρισκόταν ο μεγαλοπρεπής σιδηροδρομικός σταθμός της Αδριανουπόλεως χτισμένος τον 19ο αιώνα πάνω στον σιδηροδρομικό άξονα Κωνσταντινούπολης - Βιέννης, μετατρέποντας την Αδριανούπολη σε διεθνές κέντρο εμπορίου. Ο σιδηροδρομικός σταθμός αποτέλεσε άλλωστε και έναν από τους σημαντικότερους λόγους για τη διεκδίκηση και την παράδοση του Κάραγατς στους Τούρκους. Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, το τρένο συνέβαλε στην ανάπτυξη της σύγχρονης πόλης και της ευρύτερης περιοχής του Βορείου Έβρου. Μέσω του σιδηρόδρομου και της γεω- στρατηγικής του θέσης ο Βόρειος Έβρος εξελίχθηκε σε σημαντικό επιβατικό και εμπορικό κέντρο. Δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν δυο μεθοριακοί σιδηροδρομικοί σταθμοί στο Πύθιο και στα Δίκαια συνδέοντας έτσι σιδηροδρομικά την περιοχή αλλά και την Ελλάδα με την Τουρκία και την Βουλγαρία αντίστοιχα. Ακόμη, μέσω του σιδηρόδρομου γινόταν η μεταφορά της ζάχαρης από το εργοστάσιο της πόλης της Νέας Ορεστιάδας προς τα αστικά κέντρα της χώρας. Η σύνδεση του σιδηροδρόμου με την περιοχή συνεχίζεται και σήμερα με το νέο κτίριο του σιδηροδρομικού σταθμού να δεσπόζει στην πόλη της Νέας Ορεστιάδας.

Το θρυλικό τρένο, Orient Express, ήταν το πρώτο διηπειρωτικό τρένο της Ευρώπης. Είναι συνώνυμο με ρομαντικές σχέσεις, δολοπλοκίες και πολυτελή ταξίδια. Πραγματοποίησε το πρώτο δρομολόγιο του από το Παρίσι στην Κωνσταντινούπολη το 1889, καλύπτοντας διαδρομή περίπου 2.900 χιλιομέτρων μέσα σε τρεις ημέρες. Τόσο ο σταθμός Sirkeci όσο και το ξενοδοχείο Pera Palas στην Κωνσταντινούπολη χτίστηκαν ειδικά για τη διαμονή των επιβατών του. Το Orient Express δεν έγινε γνωστό μόνο από το μυθιστόρημα της Αγκάθα Κρίστι, ούτε από την πολυτέλεια που το χαρακτήριζε. Αλλά έμεινε γνωστό, επειδή για δεκαετίες ήταν το βασικό μέσο μεταφοράς βασιλιάδων, πριγκίπων, πρωθυπουργών, αρχηγών κρατών, μαζί με λαθρέμπορους, εγκληματίες, τυχοδιώκτες από την κοσμοπολίτικη Ευρώπη και το Παρίσι, που έψαχναν να βρουν τη δόξα και την περιπέτεια στην Ανατολή και στην Κωνσταντινούπολη.

Το τρένο των βασιλέων κατά την διαδρομή του από το Παρίσι προς την Κωνσταντινούπολη πριν το 1923 διερχόταν από το Ορμένιο (Tchirmen), τα Δίκαια (Kadikuei), τα Μαράσια, το Κάραγατς (Karaagatch), το Θούριο (Ourli) και το Πύθιο (Kuleli Burgas). Η πόλη της Ορεστιάδας δεν υπήρχε. Οι επιβάτες του τρένου έβλεπαν στη θέση της χωράφια. Κατά την φυγή των Ελλήνων κατοίκων της Θράκης από την Ανατολική Θράκη, το σφύριγμα του Orient Express έβρισκε τους πρόσφυγες σε μια

αργόσυρτη πορεία με λασπωμένα κάρα και εξαντλημένα ζώα και ανθρώπους. Μετά το 1923 ακολουθούνταν η ίδια διαδρομή μέχρι το 1970, που το κράτος της Τουρκίας κατασκεύασε τη σιδηροδρομική γραμμή η οποία συνέδεε την Αδριανούπολη με την Κωνσταντινούπολη και τη Φιλιππούπολη. Η ένταξη βέβαια ενός κράτους στο ευρωπαϊκό σιδηροδρομικό δίκτυο ήταν επωφελής, αλλά αυτό δεν ήταν πάντα εύκολο. Οι μέρες της δόξας για το Orient Express έφτασαν στο τέλος τους στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Αν και συνέχισε να προσφέρει ποιοτικές υπηρεσίες, οι απαιτητικοί ταξιδιώτες άρχισαν να προτιμούν όλο και περισσότερο την ταχύτητα του αεροπλάνου. Το τελευταίο ταξίδι του θρυλικού αυτού τρένου ξεκίνησε στις 20 Μαΐου του 1977.

5.1 Σταθμοί του Orient Express

5.1.1. Κάραγατς

Το Κάραγατς ήταν ένα προάστιο της Αδριανούπολης, στο οποίο βρισκόταν και ο σιδηροδρομικός σταθμός της Αδριανούπολης. Κατά την αρχαιότητα στην ίδια θέση βρισκόταν η Ορεστιάδα. Στο προάστιο αυτό υπήρχαν εξοχικές κατοικίες ευκατάστατων κατοίκων κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Η καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα ήταν από τις κυριότερες βιομηχανίες της Αδριανούπολης. Τεράστιες εγκαταστάσεις ήταν εγκαταστημένες εκεί, από τις οποίες εξάγονταν κάθε χρόνο σημαντικές ποσότητες κουκουλιών. Η Αδριανούπολη είχε επίσης πολλούς ατμόμυλους. Με τη συνθήκη της Λοζάνης παραχωρείται στην Τουρκία η επίμαχη περιοχή του τριγώνου του Κάραγατς, δυτικά του ποταμού Έβρου, Έτσι, οι Τούρκοι παίρνουν το σιδηροδρομικό σταθμό του Κάραγατς που εξυπηρετεί την Αδριανούπολη.

Ο σιδηροδρομικός σταθμός του Κάραγατς πριν από το 1971 με την ονομασία σιδηροδρομικός σταθμός της Αδριανούπολης, βρίσκεται 4,5 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Αδριανούπολης. Είναι ένα μεγάλο κτίριο, που χτίστηκε από την Γενική εταιρεία για την εκμετάλλευση των σιδηροδρόμων της Ευρωπαϊκής Τουρκίας. Για να αποφευχθεί η κατασκευή μιας γέφυρας στον ποταμό Έβρο, η εταιρεία τοποθέτησε το σταθμό στην απέναντι όχθη της πόλης της Αδριανούπολης. Η γραμμή χρησιμοποιήθηκε από τους ελληνικούς κρατικούς σιδηροδρόμους έως το 1974, όταν δημιουργήθηκε σιδηροδρομική γραμμή μεταξύ Μαρασίων και Ν. Βύσσας. Στις 2 Νοεμβρίου του 1975 παραδίδεται στην κυκλοφορία η παραλλαγή της γραμμής μεταξύ Νέας Βύσσας - Μαρασίων, με την οποία παύει η διέλευση των αμαξοστοιχιών Αλεξανδρούπολης - Ορμενίου μέσα από το τουρκικό έδαφος.

5.1.2. Νέα Ορεστιάδα

Οι επιβάτες του Orient Exress πριν το 1923 στην περιοχή της Νέας Ορεστιάδας έβλεπαν ένα μικρό κτίριο των εργατών της σιδηροδρομικής γραμμής. Το κτίριο αυτό βρισκόταν στην τοποθεσία Κουμ - Τσιφλίκ στην οποία αργότερα εγκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες από το Κάραγατς και την Αδριανούπολη και ίδρυσαν τη Νέα Ορεστιάδα. Κατόπιν έγινε το 1925 ο σιδηροδρομικός σταθμός, το κτίριο του οποίου κατασκευάστηκε από οπτοπλινθοδομή και εξωτερικά καλύφθηκε με ξύλινη επένδυση. Με τον ίδιο τρόπο ήταν κατασκευασμένα τα κτίρια του σιδηροδρομικού δικτύου των Ανατολικών Σιδηροδρόμων από την Αλεξανδρούπολη μέχρι το Κάραγατς, όπως οι σταθμοί της Αλεξανδρούπολης, Πυθίου, Διδυμοτείχου.

Η ανάπτυξη των οδικών μεταφορών καθώς και το υψηλό κόστος συντήρησης ενός δικτύου μεγαλύτερου των 2.500 χιλιομέτρων οδήγησε τους ΣΕΚ στην κατάρρευση. Οι τίτλοι τέλους για τους θρυλικούς ΣΕΚ έπεσαν το 1970 με την ίδρυση του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ ΑΕ). Πιο συγκεκριμένα, με το Ν.Δ. 674/1970 δημιουργήθηκε το νομικό πρόσωπο «Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος». Ο ΟΣΕ είχε ως στόχο την αναδιοργάνωση των σιδηροδρόμων και των μεταφορών και μοναδικός μέτοχος ορίστηκε το ελληνικό δημόσιο. Υπό την εποπτεία του ΟΣΕ βρισκόταν όλες οι υπηρεσίες και τα σιδηροδρομικά δίκτυα των ΣΕΚ.

Εικόνα: Ο πρώτος σταθμός στην Ορεστιάδα το 1923 (Αριστερά) και ο σταθμός σήμερα (Δεξιά).

Το 1971 οι Τούρκοι κατασκεύασαν τη γραμμή Αδριανούπολη - Pehlivan Kouy μήκους 62,2 χιλ., για να μη διασχίζουν τα τουρκικά τρένα ελληνικό έδαφος και δημιούργησαν νέο σύγχρονο σταθμό στην Αδριανούπολη (Παπαδημητρίου 2000). Η εξέλιξη αυτή οδήγησε το νεοσύστατο ΟΣΕ στο πρώτο σημαντικό έργο του, την παράκαμψη του τριγώνου του Κάραγατς με την κατασκευή της νέας σιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ του σιδηροδρομικού σταθμού Νέας Βύσσας και της σιδηροδρομικής στάσης Μαρασίων με συνολικό μήκος 9,262 χμ. Η νέα γραμμή Νέας Βύσσας - Μαρασίων παραδόθηκε επίσημα στην κυκλοφορία στις 2 Νοεμβρίου του 1975 και περιελάμβανε τη νέα μεγάλη γέφυρα του ποταμού Άρδα μήκους 636 μέτρων, η οποία αποτελεί την μεγαλύτερη σε μήκος σιδηροδρομική γέφυρα σε όλη την ελληνική επικράτεια. Ωστόσο, με τη λειτουργία της νέας γραμμής ο ιστορικός σταθμός του Κάραγατς σταματά τη λειτουργία του, καθώς τελευταία εξυπηρετούσε μόνο τα ελληνικά τρένα που κατευθυνόταν από Νέα Ορεστιάδα προς Δίκαια. Τελευταίος Έλληνας σταθμάρχης του Κάραγατς ήταν ο Αντώνης Αντωνιάδης.

Στις 15 Μαΐου 1977 το τελευταίο Orient Express φτάνει στην Κωνσταντινούπολη. Τα βαγόνια του θρυλικού τρένου συνέχισαν το ταξίδι τους με τις αμαξοστοιχίες 500/501 και το 1998 αποσύρθηκαν οριστικά από την κυκλοφορία. Τα βαγόνια του Simplon Orient Express από τις 3/11/1994 έχουν κηρυχθεί ως «προστατευόμενα μνημεία της νεότερης πολιτιστικής μας κληρονομιάς» (Χανδρινός 2010). Τέλος, το 1988 ο ΟΣΕ θέτει σε κυκλοφορία τα «τρένα - ξενοδοχεία» παρέχοντας καινοτόμες υπηρεσίες στους πελάτες του, όπως οι κλινάμαξες και η μεταφορά του αυτοκινήτου.

Το 1979 ο οργανισμός ξεκίνησε τις διαδικασίες ανακαίνισης της γραμμής. Το έργο ολοκληρώθηκε σε πρώτη φάση το 1995 με την ανακαίνιση μεταξύ των σιδηροδρομικού σταθμού Πυθίου και σιδηροδρομικού σταθμού Λαγυνών. Με το έργο αυτό μειώθηκε σημαντικά ο χρόνος διαδρομής. Ωστόσο, το βάρος δόθηκε από τον ΟΣΕ στον άξονα Αθηνών - Θεσσαλονίκης, με την κατασκευή διπλής γραμμής, τηλεδιοίκησης και ηλεκτροκίνησης. Άλλωστε ήδη από το 1989 υπήρχε το τρένο

υψηλών ταχυτήτων (INTERCITY) «Αίολος» που κάλυπτε την διαδρομή Θεσσαλονίκη - Αθήνα στο χρόνο ρεκόρ των 6 ωρών και 10'.

Σημαντικές δομές του ΟΣΕ δημιουργήθηκαν και στην περιοχή μας. Συνολικά στην περιοχή του Βορείου Έβρου από τη Μάνδρα έως τον τελευταίο ελληνικό σταθμό, το Ορμένιο, υπάρχουν 8 σιδηροδρομικοί σταθμοί και 15 στάσεις. Οι σταθμοί αποτελούν τις εγκαταστάσεις του σιδηροδρόμου, εφοδιασμένες με αλλαγές τροχιάς. Δηλαδή, διαθέτουν τουλάχιστον δύο σιδηροδρομικές γραμμές.

Στο Βόρειο Έβρο είχε την έδρα του το 16ο Διαμέρισμα των εργατών της γραμμής στο Διδυμότειχο και ομάδες γραμμής υπήρχαν στη Νέα Ορεστιάδα, τη Νέα Βύσσα, τα Δίκαια, το Πύθιο και τα Μαράσια. Η αυξημένη ζήτηση άλλωστε στο νομό ήταν γεγονός και για το λόγο αυτό κρίθηκε απαραίτητη η κατασκευή νέων μεγάλων επιβατικών σταθμών για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του επιβατικού κοινού. Αρχικά το 1986 εγκαινιάστηκε ο νέος σταθμός του Διδυμοτείχου και 10 χρόνια αργότερα δόθηκε σε λειτουργία ο μεγαλοπρεπής νέος σιδηροδρομικός σταθμός της Νέας Ορεστιάδας. Ο νέος σταθμός της πόλης εγκαινιάστηκε επίσημα στις 16-9-1996. Την περίοδο εκείνη ο σταθμός είχε τεράστια εμπορική και επιβατική κίνηση. Σύμφωνα με το Σύλλογο Φίλων του Σιδηροδρόμου (1996) είχε την τρίτη μεγαλύτερη επιβατική κίνηση στην Βόρεια Ελλάδα.

Εικόνα: Ο νέος σιδηροδρομικός σταθμός Ορεστιάδας το 2014 (πάνω) και η σημερινή του άποψη.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1990 δρομολογήθηκαν οι αμαξοστοιχίες Intercity 74 και 75 που κάλυπταν τη διαδρομή Αθήνα - Νέα Ορεστιάδα και αντίστροφα σε μόλις 12 ώρες και 23 λεπτά. Οι υπερταχείες εκτελούσαν τα δρομολόγια τη νύχτα παρέχοντας έτσι ένα ακόμα μεγάλο πλεονέκτημα στο επιβατικό κοινό. Η κυκλοφορία των Intercity στον Βόρειο Έβρο οδήγησε στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (κλιματισμός, ηχητική εγκατάσταση κ.ά) και στην αύξηση της επιβατικής κίνησης.

Δυστυχώς, ένα ακόμη θλιβερό περιστατικό έλαβε χώρα το 2008. Ένα από τα πρώτα κτήρια της Νέας Ορεστιάδας ο παλιός σιδηροδρομικός σταθμός τυλίχτηκε στις φλόγες, άλλωστε μετά την λειτουργία του νέου σιδηροδρομικού σταθμού ο ιστορικός αυτός χώρος είχε αφηθεί «στη μοίρα του».

4. Το άγαλμα του Πατριάρχη Κυρίλλου ΣΤ΄

Στην κεντρική πλατεία της Ορεστιάδας δεσπόζει το άγαλμα του Πατριάρχη Κυρίλλου Στ΄, πρόκειται για έργο του γλύπτη Νικόλα. Είναι μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας στον εικαστικό χώρο. Οι αρμονικές γραμμές, η ολοζώντανη εκφραστικότητα του Πατριάρχη Κυρίλλου ΣΤ΄ βγαίνουν από τη σμίλη του καλλιτέχνη και ζωντανεύουν την ώρα της θυσίας του για το έθνος. Ο Πατριάρχης με τη σεβάσμια μορφή του ευλογεί την παλιά και τη νέα Ορεστιάδα μας.

Ο άγιος Κύριλλος ό ΣΤ΄ αποτελεί σύμβολο ελπίδας και μνήμης για τον πονεμένο Ελληνισμό της Ανατολικής Θράκης που ξεριζώθηκε από τις πατρογονικές του εστίες και ακολούθησε το δρόμο της προσφυγιάς. Η Νέα Ορεστιάδα τιμά ιδιαίτερωσ τον άγιο Κύριλλο και εορτάζει με λαμπρότητα τη μνήμη του στις 18 Απριλίου. Μάλιστα στην κεντρική πλατεία της πόλεως υψώνεται επιβλητικό το άγαλμά του, όπου ό μαρτυρικός Πατριάρχης παρουσιάζεται με το δεξί του χέρι να δείχνει την αγαπημένη του Αδριανούπολη: την πανέμορφη ελληνική πόλη πού καρτερεί να δει και πάλι τα παιδιά της να επιστρέψουν ελεύθερα στα σπίτια τους.

Ο Κύριλλος ΣΤ΄ (κατά κόσμον Κωνσταντίνος Σερπεντζόγλου, 1769 ή 1775 - 22 Απριλίου 1821) ήταν Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως μεταξύ των ετών 1813 και 1818. Χαρακτηρίζεται εθνομάρτυρας λόγω του τρόπου που θανατώθηκε κατά τις αρχές της Επανάστασης του 1821.

Γεννήθηκε το 1769 ή το 1775 στην Αδριανούπολη από φτωχούς γονείς που κατάγονταν από την Καισάρεια. Παρακολούθησε το σχολείο στην Αδριανούπολη και ήταν ευφυής και καλός μαθητής. Τέθηκε υπό την προστασία του τοπικού Μητροπολίτη (και μετέπειτα Οικουμενικού Πατριάρχη) Καλλίνικου, ο οποίος τον χειροτόνησε διάκονο το 1791 και τον προσέλαβε ως γραμματέα. Το 1801, όταν ο Κύριλλος εξελέγη Πατριάρχης, τον όρισε μέγα αρχιδιάκονο του Πατριαρχείου. Από τη θέση εκείνη ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την αναδιοργάνωση της Πατριαρχικής Σχολής, η οποία τότε μεταφέρθηκε στο Κουρούτσεσμε.

Το Σεπτέμβριο του 1803 εξελέγη Μητροπολίτης Ικονίου, θέση στην οποία παρέμεινε για επτά χρόνια. Εκεί ανέπτυξε ιδιαίτερη δραστηριότητα για την ίδρυση σχολείων, την ενίσχυση απόρων μαθητών, τη διανομή βιβλίων και τη γενικότερη καλλιέργεια των γραμμάτων. Το 1810 μετατέθηκε στη Μητρόπολη Αδριανουπόλεως. Στις 4 Μαρτίου 1813, μετά την παραίτηση του Πατριάρχη Ιερεμία Δ΄, εξελέγη Οικουμενικός Πατριάρχης.

Ήταν ένας από τους πλέον μορφωμένους πατριάρχες. Γνώριζε και την τουρκική γλώσσα στην οποία συχνά δίδασκε μέσα στην εκκλησία για τους χριστιανούς που δεν γνώριζαν την ελληνική. Συνέγραψε διάφορα βιβλία, μεταξύ των οποίων βουλγαρο-ελληνικό λεξικό που έγραψε με τη συνεργασία Βουλγάρων φίλων του. Ως Οικουμενικός Πατριάρχης, πέραν του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος που έδειξε για την ανάπτυξη της παιδείας, ίδρυσε μουσική σχολή, αναδιοργάνωσε το νοσοκομείο του Γένους και εξέδωσε πολλά βιβλία, κυρίως θρησκευτικά. Διόρθωσε τα οικονομικά του Πατριαρχείου και ξαναλειτούργησε το πατριαρχικό τυπογραφείο και τη Μεγάλη του Γένους Σχολή. Εικάζεται ότι υπήρξε σύμβουλος της Φιλικής Εταιρίας. Εικάζεται επίσης ότι ο Σουλτάνος Μαχμούτ Β΄ τον ανάγκασε να παραιτηθεί, πράγμα το οποίο έγινε στις 13 Δεκεμβρίου 1818.

Μετά την παραίτησή του αποσύρθηκε στην Αδριανούπολη. Όταν ξέσπασε η Επανάσταση του 1821, το όνομά του συμπεριελήφθη στο διάταγμα του Σουλτάνου με το οποίο δινόταν η εντολή να εκτελεστούν περί τους 30 ιερωμένους και προύχοντες της Αδριανούπολης.

Την 20 Απριλίου οι γενίτσαροι συνέλαβαν στη Μητρόπολη τον Κύριλλο και τον Πρωτοσύγγελο και τους κρέμασαν από τα σιδερένια κάγκελα ενός παραθύρου του κτιρίου της Μητρόπολης. Κατά σύμπτωση το σχοινί της αγχόνης του Κυρίλλου κόπηκε και αυτός έπεσε ημιθανής στο λιθόστρωτο. Από το θέαμα κατατρόμαξε και έπεσε νεκρή μια έγκυος Τουρκάλα που έτυχε να παρευρίσκεται. Τα σώματα έμειναν κρεμασμένα τρεις ημέρες. Κατόπιν δόθηκαν σε Εβραίους οι οποίοι τα έριξαν στον ποταμό Έβρο που τότε είχε πλημμυρίσει. Το σώμα του Κυρίλλου βρέθηκε από

χωρικό κοντά στο χωριό Χειμώνιο και μεταφέρθηκε κρυφά στο Πύθιο όπου ετάφη προσωρινά στο σπίτι του Έλληνα προκρίτου Χρήστου Αργυρίου. Αργότερα, όταν οι Τούρκοι έδωσαν αμνηστία για τα γεγονότα της Επανάστασης, το λείψανο του Κυρίλλου μεταφέρθηκε στην Αδριανούπολη και ετάφη. Στο Πύθιο κτίστηκε κενοτάφιο που υπάρχει μέχρι σήμερα σε αυλή σπιτιού. Σε μνήμη του απαγχονισμού, το παράθυρο όπου απαγχονίστηκε ο Κύριλλος παρέμεινε κλειστό και άνοιξε μόνο κατά την είσοδο του ελληνικού στρατού στην Αδριανούπολη το 1921. Τότε αναρτήθηκε εκεί αφιερωματική επιγραφή την 25 Μαρτίου 1921

Εικόνα: Ο μικρός ναός του Αγίου Κυρίλλου ΣΤ' στο χωριό Πύθιο.

Πριν από είκοσι χρόνια, τον Ιούλιο του 1993, αναγνωρίστηκε επίσημα ως Άγιος της Εκκλησίας μας ό Πατριάρχης Κων/πόλεως Κύριλλος ο ΣΤ' ο Αδριανουπολίτης και η μνήμη του τιμάται στις 18 Απριλίου ή μεταφέρεται την Κυριακή του Θωμά. Πρόκειται για ένα σοφό διδάσκαλο και μαρτυρικό ποιμενάρχη του Γένους μας, ο οποίος εργάστηκε με ζήλο για την πνευματική καλλιέργεια του υπόδουλου Ελληνισμού στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και μαρτύρησε στα αγιασμένα χώματα της Θράκης αγωνιζόμενος για την ελευθερία του Έθνους μας.

5. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ν. Ορεστιάδα

Η Ορεστιάδα κτίστηκε από πρόσφυγες του Κάραγατς το 1923. Σύμφωνα με το σχέδιο της νέας πόλης στο τετράγωνο απέναντι από το Α' Δημοτικό, θα κτιζόταν το Γυμνάσιο στην πορεία όμως το σχέδιο τροποποιήθηκε.

Οι νέοι κάτοικοι ενδιαφέρθηκαν από την αρχή για την άμεση λειτουργία όχι μόνο του Δημοτικού αλλά και του Γυμνασίου. Το 1923 τοποθετήθηκε ως Γυμνασιάρχης ο Χριστόφορος Δρακοντίδης επειδή όμως δεν υπήρχαν αρκετοί μαθητές, μετατέθηκε στο Γυμνάσιο Διδυμοτείχου. Οι ελάχιστοι μαθητές που υπήρχαν και ήθελαν να σπουδάσουν πήγαιναν σε αλλιά Γυμνάσια (Διδυμοτείχου, Αλεξανδρούπολης, Σουφλίου, Κομοτηνής).

Το 1936 έγινε κατώτερη Γεωργική Σχολή με διετή μόρφωση και με κίνητρο είκοσι στρέμματα στους αποφοιτούσες. Το 1938 σταμάτησε να λειτουργεί και έγινε η Αστική Σχολή που στεγαζόταν σ' ένα μικρό οίκημα στη γωνία της οδού 11ης Διλοχίας Μηχανικού και της οδού Ευριπίδου. Ήταν ένας μόνο καθηγητής, λίγα παιδιά, όλα αγόρια και ήταν οι πρώτοι μαθητές της Β/θμιας Εκπαίδευσης. Μετά από ένα χρόνο το 1939 λειτούργησε το Γυμνάσιο με 65 περίπου μαθητές στεγαζόταν στο οίκημα ενός ιδιώτη, του Θαλασσινού. Οι μαθητές της Αστικής Σχολής αποτέλεσαν τους πρώτους μαθητές του Γυμνασίου. Επειδή υπήρχε έλλειψη από καθηγητές, διορίζονταν από το Νομόρχη Έβρου μορφωμένοι κάτοικοι της περιοχής.

Επομένως, για 16 χρόνια η Ορεστιάδα ήταν χωρίς Γυμνάσιο και έτσι αναγκαστικά η μόρφωση των παιδιών σταματούσε στο Δημοτικό, αφού πολύ λίγα παιδιά είχαν τις δυνατότητες να πάνε σ' άλλες πόλεις.

Όταν ολοκληρώθηκε η κατασκευή του Πρώτου Γυμνασίου, οι μαθητές από το οίκημα Θαλασσινού μεταφέρθηκαν στο καινούργιο κτίριο, το οποίο λειτουργούσε τη σχολική χρονιά 1953-54 με 107 μαθητές αγόρια και κορίτσια.

Τη σχολική χρονιά 1971-72 χωρίζεται σε εξατάξιο Γυμνάσιο Αρρένων και Γυμνάσιο Θηλαίων. Το 1976-77 χωρίζεται σε Γυμνάσιο και Λύκειο με τρεις τάξεις αντίστοιχα. Αγόρια και κορίτσια φοιτούν χωριστά. Είναι το Γυμνάσιο Αρρένων-Θηλέων και το λύκειο Αρρένων-Θηλέων Ορεστιάδας. Το 1979-80 ξαναγίνεται μικτό. Φοιτούν μαζί αγόρια και κορίτσια και αυτήν τη μορφή έχει μέχρι σήμερα.

6. Ιστορικό και Λαογραφικό μουσείο Ορεστιάδας

Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας ιδρύθηκε το 1974 και σκοπό έχει τη μελέτη και προβολή της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στις 2 Μαΐου 2010, μετά από τρία χρόνια εργασιών ανάπλασης και μουσειολογικής οργάνωσης, το Μουσείο άνοιξε τις πύλες του στο κοινό. Στο Μουσείο έχει προσαρτηθεί η νέα διώροφη πτέρυγα επιφάνειας 360 τ.μ. και φτάνει πλέον σε συνολική επιφάνεια τα 585 τ.μ. Επιπλέον σε όλους τους χώρους του Μουσείου έχει γίνει ανάπλαση και μουσειολογική οργάνωση από ειδικευμένους επιστήμονες στον χώρο της μουσειολογίας, της αρχιτεκτονικής και της εθνολογίας. Στην προσπάθεια αυτή

συνέβαλαν με χρηματοδότηση το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος», καθώς και Φορείς, Εταιρείες και Ιδρύματα ως Χορηγοί του Μουσείου, ενώ αρκετές εργασίες εντάχθηκαν σε ευρωπαϊκά προγράμματα.

Το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Νέας Ορεστιάδας και Περιφέρειας φιλοξενεί την ιστορία της Νέας Ορεστιάδας, τη δημιουργία της, αλλά και στιγμές από την καθημερινότητα των κατοίκων της, προσφέροντας στους επισκέπτες του ένα ταξίδι στον χρόνο και την ιστορία. Τα εκθέματα, οργανωμένα σε θεματικές ενότητες, καθώς και σύγχρονα ψηφιακά μέσα βοηθούν τον επισκέπτη να πάρει μία μυρωδιά από το Καραγάτς και τη Νέα Ορεστιάδα. Από τα σημαντικότερα εκθέματα που φιλοξενούνται στο Μουσείο είναι ιερά κειμήλια του Αγίου Κυρίλλου Στ', πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, τα οποία μέχρι πρόσφατα βρίσκονταν στο Μουσείο Μπενάκη. Η πλειοψηφία των εκθεμάτων είναι δωρεές κατοίκων της περιοχής.

Ο επισκέπτης από την πρώτη στιγμή κατά την είσοδό του στο Μουσείο ενημερώνεται για την πρόσφατη ιστορία της περιοχής, ενώ γίνονται αναφορές και στις ρίζες των κατοίκων της Νέας Ορεστιάδας σε εκτυπωμένα ιστορικά κείμενα και φωτογραφίες που είναι τοποθετημένα σε κάθετες επιφάνειες. Στο ισόγειο της παλιάς πτέρυγας υπάρχουν διηγήσεις για τη μετακίνηση των προσφύγων και την εγκατάστασή τους στη Νέα Ορεστιάδα, ενώ εκτίθενται μία άμαξα φορτωμένη με την οικοσκευή των προσφύγων αλλά και ιστορικά χρώματα που μεταφέρθηκαν από τις αλησμόνητες πατρίδες.

Στο ισόγειο της νέας πτέρυγας αντικρίζει κανείς παραδοσιακές άμαξες, που χρησιμοποιούνταν ως μέσα μεταφοράς, καθώς και παραδοσιακά γεωργικά εργαλεία, ταυτόχρονα προβάλλεται βίντεο με φωτογραφίες από την ίδρυση της νέας πόλης και τη ζωή των πρώτων κατοίκων.

Συνεχίζοντας την περιπλάνηση στο Μουσείο, στον πρώτο όροφο εκτίθενται εκκλησιαστικά κειμήλια που μεταφέρθηκαν από το Καραγάτς και από την Αδριανούπολη, καθώς και τα ιερά κειμήλια του Αγίου Κυρίλλου Στ'. Στη συνέχεια, ο επισκέπτης συναντά παραδοσιακά μουσικά όργανα της περιοχής και με τη βοήθεια οθόνης αφής έχει τη δυνατότητα να ακούσει τον ήχο τους. Επιπλέον, υπάρχουν εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνταν στα συνήθη επαγγέλματα και ασχολίες των κατοίκων συνοδευόμενα από φωτογραφίες και πληροφορίες για το καθένα. Οθόνες αφής παρουσιάζουν, κατ' επιλογή του χρήστη, παραδοσιακά επαγγέλματα του τόπου μας σε μορφή ντοκιμαντέρ.

Προχωρώντας στην επόμενη αίθουσα, αντικρίζει κανείς παραδοσιακές στολές της ευρύτερης περιοχής, μία επιπλωμένη σάλα και ένα πλήρες υπνοδωμάτιο. Επιπλέον, έχει εγκατασταθεί οθόνη αφής στην οποία ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί για την ιστορία του Μουσείου και της περιοχής στη ροή του χρόνου μέσα από κείμενα και φωτογραφίες.

Στον δεύτερο όροφο εκτίθενται ιστορικά έγγραφα που αναφέρονται στη ζωή των προσφύγων και στρατιωτικά ιστορικά έγγραφα που αναφέρονται στη συμμετοχή

των κατοίκων στους αγώνες του Έθνους. Ακόμη, εκτίθεται στρατιωτικό μουσειακό υλικό, αλλά και προσωπικά αντικείμενα του Σπύρου Δάσιου ιδρυτή της πόλης της Νέας Ορεστιάδας. Προβάλλεται επίσης ντοκιμαντέρ που παρουσιάζει την Ορεστιάδα τόσο ιστορικά όσο και σε σύγχρονη Ελληνική πόλη.

7. Εθνικό στάδιο Νέας Ορεστιάδας

Το Δημοτικό Στάδιο λειτουργεί από τη σύστασή του ως Εθνικό, από το 1969 μέχρι το 2001 και σήμερα φιλοξενεί στις εγκαταστάσεις του όλους τους συλλόγους και τα σχολεία της πόλης (ποδόσφαιρο, στίβο, τοξοβολία, αθλούμενο κοινό και διαθέτει γήπεδο με χόρτο, στίβο με καρβουνόσκονη έξι κουλουάρς, κλειστή αίθουσα γυμναστικής, αίθουσα βαρών και ανοικτά γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ.

Ο Μ.Γ.Σ. Ορέστης Ορεστιάδας είναι αθλητικός σύλλογος με έδρα την πόλη της Ορεστιάδας του νομού Έβρου. Ιδρύθηκε το 1927, διαθέτει ποδοσφαιρικό τμήμα και είναι από τα πιο ιστορικά σωματεία της ΕΠΣ Έβρου. Στην αρχή της ύπαρξής του διέθετε και μουσικό τμήμα. Τα χρώματά του είναι γαλάζιο και λευκό, και έχει ως έδρα το Δημοτικό Στάδιο Ορεστιάδας. Από το 2009 έως το 2019 αγωνιζόταν στην Α' κατηγορία της ΕΠΣ Έβρου.

Ο «Μουσικός Γυμναστικός Σύλλογος Ορέστης Ορεστιάδας» ιδρύθηκε το 1927 με τη συνένωση δυο τοπικών ομάδων, των «Άτλας» και «Ερμής». Από την ΕΠΟ αναγνωρίστηκε τον Ιούνιο του 1955, έλαβε αριθμό μητρώου το 527 και εντάχθηκε στην ΕΠΣ Έβρου-Ροδόπης που μόλις είχε επίσης αναγνωριστεί. Η καινούρια ένωση διαλύθηκε τρεις μήνες μετά και επανιδρύθηκε η ΕΠΣ Θράκης, στη δύναμη της οποίας ανήκει και ο Ορέστης μέχρι το 1969, χρονιά που ιδρύθηκε η ΕΠΣ Έβρου, της οποίας αποτελεί ένα από τα ιδρυτικά σωματεία.

Η πρώτη εμφάνιση στα εθνικά πρωταθλήματα γίνεται το 1966, που κερδίζει το πρωτάθλημα της ΕΠΣ Θράκης και συμμετέχει στη Γ' Εθνική.

8. Κολυμβητήριο Νέας Ορεστιάδας

Το Κολυμβητήριο Ορεστιάδας εντάσσεται στα προγράμματα αθλητικών υποδομών «ΕΛΛΑΔΑ 2004» αρχικής δαπάνης 1.320.619 € και βρίσκεται ανατολικά του Κλειστού Γυμναστηρίου στο ίδιο οικόπεδο, επί της οδού τέρμα Μουρούζη.

Στο χώρο του κολυμβητηρίου φιλοξενούνται τρεις κολυμβητικοί σύλλογοι:

1. Ο 'Ναυτικός Όμιλος Πρωτέας Ορεστιάδας' προσφέρει μαθήματα κολύμβησης και συμμετέχει σε αγώνες με αθλητές του.

2. Ο κολυμβητικός όμιλος 'Νηρέας' παρέχει μαθήματα στα εξής τμήματα:

-Baby

-Εκμάθησης

-Ακαδημίες

-Προαγωνιστικό

-Αγωνιστικό

-Ενηλίκων

-Υδροθεραπεία

-Water polo (10 έως 18 ετών)

3. Τέλος, ο νεότερος όμιλος του κολυμβητηρίου Ορεστιάδας είναι ο Ποσειδώνας. Τα βασικά αθλήματα που καλλιεργεί είναι το πόλο και φυσικά η κολύμβηση

Οι δημιουργοί του σχεδίου δράσης

Συμμετείχαν οι εκπαιδευόμενοι του Α΄ και Β΄ κύκλου σπουδών του Σ.Δ.Ε. Ορεστιάδας, του σχολικού έτους 2018-2019.

Ομάδα 1: Ορέστης

Υπεύθυνοι εκπαιδευτές: Κυρκούσης Αθανάσιος Π.Ε. 04.05

Μπετσίδου Θεοδώρα Π.Ε.88. 05

Καδήρογλου Εμίν	Μουσταφά Αϊσέ
Κούκλατζης Γεώργιος	Ομέρογλου Εμπράχ
Μητρουλάκης Κωνσταντίνος	Σαμπάν Ογλού Μινέ

Ομάδα 2: Ιφιγένεια

Υπεύθυνη εκπαιδευτρια: Μπεχτισούδη Αναστασία Π.Ε.78

Αλή Ογλού Ομέρ	Μουσταφάογλου Τζανσού
Ισμαήλογλου Ζινέπ	Παπίογλου Μπουρτζού
Καρτάλ Νουράν	Τσακιρίδου Μαρίνα
Κόλιογλου Μαρία	

Ομάδα 3: Οδοιπόροι

Υπεύθυνη εκπαιδευτρια: Τσιμπλιαράκη Μάρθα Π.Ε.06

Θεολογάκης Κωνσταντίνος	Ταχύρογλου Φατμέ
Κανακίδου Λαμπρινή	Τσελιγκίρ Αζημέ
Stoyanova Donka	Τσομπασίδου Δέσποινα

Βιβλιογραφία

- ✓ ΠΡΑΚΤΙΚΑ 1ου ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ, Νοέμβριος 2016
- ✓ <https://antexoume.wordpress.com>
- ✓ <https://antexoume.wordpress.com/2014/07/03/%CE%BF-%CE%BC%CE%B1%CF%81%CF%84%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%AC%CF%81%CF%87%CE%B7%CF%82-%CE%AC%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%82%CE%BA%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%BB%CE%BB/>
- ✓ <https://www.iefimerida.gr/news/440993/laografiko-moyseio-orestiadas-taxidi-stin-istoria-tis-neoteris-polis-tis-elladas-eikones>
- ✓ <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C.%CE%93.%CE%A3.%CE%9F%CF%81%CE%AD%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%82.%CE%9F%CF%81%CE%B5%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%AC%CE%B4%CE%B1%CF%82>
- ✓ <http://www.musorest.gr/index.php/el/museum-el>